

Budapest Flórájának új vendégei s néhány réginek új termőhelye.

Neue Ankömmlinge in der budapester Flora und neuere Standorte einiger Älterer.

Irta: {
Von: { Dr. Degen Árpád.

Fővárosunk szeméttlerakodó helyei, vasúti töltései s a nagyobb gyárak környéke már számos érdekes idegen elemmel gazdagították Flóránkat; a következőkben felsorolandó adatok arra engednek következtetni, hogy e helyek szorgos átkutatásától még újabb adatokat is várhatunk.

A csillaggal jelölt fajok újak fővárosunk Flórájában, egy faj egyáltalában új hazánk területén, a többi a fővárosunk környékéről vagy hazánk más részéről már említik ugyan, de huzamosabb idő, némelyiket évtizedek óta itt senki sem találta, vagy más helyről említi.

Mivel fővárosunk környéke hazánk botanikailag legjobban átkutatott területe, valószínű, hogy a felsorolandó fajokegyikemásika ujjonnan vagy újból telepedett meg.

Die Schuttablagerungsstätten. Eisenbahndämme und die Umgebungen der grösseren Fabriken in der Nähe unserer Hauptstadt haben unsere Flora schon mit manchem interessanten Fund bereichert, dass noch immer Neues zu erwarten ist, dafür geben die hier folgenden Angaben einen Fingerzeig.

Die mit einem Stern bezeichneten Arten sind neu für die Flora von Budapest, eine sogar neu für die Flora des ganzen Landes, die übrigen sind schon hier oder anderswo angegeben doch längere Zeit, manche Jahrzehnte hindurch, hier nicht beobachtet worden. Da die Umgebung der Hauptstadt zu den botanisch am besten durchforschten des Landes gehört, dürfte es sich bei einigen der zu publicierenden Funde um eine Neu- resp. Wiedereinschleppung handeln.

Papaver Argemone L., melyet a főváros távolabbi környékén már PERLAKY GÁBOR talált 1895-ben (Pilis-Szent-Kereszt vidékén), 1903-ban TORDAY GYÖRGY, a budapesti magvizsgáló állomás assistense, megtalálta a budai farkasréti temető alatt a villamos vasút töltésén

Myagrum perfoliatum L. Ujabban gyakrabban lép fel a főváros környékén. A. A kilenczvenes évek elején még elég ritka volt, aránylag legtöbbet lehetett találni a külső Üllői-út mentén elterülő homokos szántóföldeken, tavaly már eljutott az összekötő vasúti híd alatt levő Dunapartig, a hol bőven volt.

Abutilon Abutilon (L.). Melyet SCHUCH tanár 1891-ben talált Budapest környékén először a Rákoson, tavaly elég bőven termett az összekötő vasúti híd alatt a Duna-part gázos helyein.

Hippuris vulgaris L. Budapest Flórájából már régen ismere-

tes. újabban (1891—93-ban) azonban tudtommal csak FILARSZKY tanár figyelte meg az óbudai Dunapart egyik iszapos helyén: tavaly KOCIS ISTVÁN, intézetünk gyűjtője megtalálta a soroksári Dunaágban.

Torilis nodosa (L.) GAERTN. KITABEL a múlt század elején a sashegyi szőlők között találta, utána tudtommal senki sem szedte (l. BORBÁS Budap. Növ. 124.). TORDAY GYÖRGY assistens tavaly a farkasréti temetőtől a farkasvölgyi részén leereszkedve s Kelenföld felé menve, a völgyben parlagon s gyeppen találta e mediterrán növényt. Bár e termőhely közel esik a KITABEL említette helyhez, mégis (egyvétes mediterrán növény keményebb télen hamar kipusztul, s nem valószínű, hogy 100 évig megmaradt volna) valószínűbb, hogy e növény délfrancia luczernamaggal újból telepedett meg. A délfrancia, u. n. provençe-i luczernamagban ugyanis oly gyakran benne van a *Torilis nodosa* magja, hogy a luczernamag származásának megállapításánál is tekintettel vagyunk rá.

A *Phacelia tanacetifolia* PERS.-t. nálunk szintén FILARSZKY találta először elvadulva; újabban a Svábhegy alatt a Virányos-út mellett vadult el, a hol ugyancsak TORDAY assistens találta. Mint méheledelt újabban sok helyt termelik, de az északamerikai származású lóheremagnak is jellemző gyommagja, nem lehetetlen tehát, hogy ennek a révén jut el egyik-másik helyre: néhány évvel ezelőtt ugyanis amerikai lóheremag nagy mennyiségben került hozzánk.

Achusa italica RETZ. Budapest környékén már említi BORBÁS és HERMANN GÁBOR; TORDAY a Svábhegy s a Farkasrét közötti völgyben szedte 1903-ban.

Salvia officinalis L. A Viharhegyen levő kert körül (Ó-Buda felett) elvadult.

Satureia hortensis L. Az összekötő vasúti híd alatt a Dunaparton levő szemétkerakodó helyen találtam 1904-ben. A Kameraerdőben Promontor felé már BÖNÄTSCH szedte.

Amaranthus albus L. (*A. graecizans* THAISZ Term. Tud. Közl. 1899, 159, non L.) A főváros körül újabban meglehetősen elszaporodott. Az összekötő vasúti híd alatt a Dunapart mentén elterülő szemétkerakodó helyen, de egybeült is 1904-ben bőven volt.

**Parietaria ramiflora* (L.) (*P. diffusa* M. K.) 1884-ben egy tövet találtam e déli növényből a Gellérthegynek a Tabán felé eső lejtőjének gazos helyén a legfelsőbb hízsor felett, mely ma már nem létezik. Azóta sem láttam fővárosunk közelében.

Beckmannia crucaeformis (L.) HOST. Tavaly az összekötő vasúti híd alatt a Dunapart mentén elterülő szemétkerakodó helyen találtam néhány tövet.

**Alopecurus atriculatus* (L.) PERS. Hazánkból csak Fiume vidékéről, a Vinodolból (Novi mellett) s Kutyevo mellől (Pozsega megyében: JANKA!) volt ismeretes. Fiume vidékén elég ritka: 1902-ben a prelukai nagy köfajtóban kaptam egy szálát, 1903-ban a cantri-

dai gyár vidékén szemetes helyen s a grobniki fensík egy kavicsbányájában néhány tövet: Budapest vidékén BAÁN LAJOS, a vetőmagvizsgáló állomás assistense fedezte fel a közvágóhid s a spodiumgyár között levő szemétkerakodó gázos helyein, ott ez évben oly bőven volt, hogy a «Gramina hungarica» cz. kiadványunk részére 100 példányban meg lehetett gyűjteni.

Cynosurus cristatus L. A főváros pesti oldalán gázos helyeken csak mint vendég vagy kerti szökevény (Városliget: PERLAKY: Kis-Pest felé!; Soroksár felé!) fordul elő, a budai hegyek belsőbb völgyeiben azonban p. o. Szent-Endrén a Sikaros felé oly mennyiségben terem, hogy ott bennszülöttnek kell tartanom. Alighanem SADLER is ott találta.

**Cynosurus echinatus* L. A Városligetben a múlt század hatvanas éveiben találta DÖRNER JÓZSEF egy JANKÁ-hoz írt levél (1868) tanúsága szerint.

Phleum paniculatum HUBS. (*Ph. asperum* JACQ.) A budai hegyeken ritka. BORRÁS (Budap. növ. 45), a Szent-Gellérthegy szőlőiből említi. TORDAY GYÖRGY assistens a Lipótmezőn egy szántóföld szélén szálszalként találta. BAÁN LAJOS assistens pedig a Rézmál dűlő tetején egy tengeri után maradt parlagon szedte 1904-ben.

**Phleum subulatum* (SAVI) A. et G. (*Phleum tenue* SCHRAUB.) Hazánkból eddig csak Fiume és Horvátország területéről említik (San Kosmo, Bribir, Novi, Vrebačka staza), állíthatom, hogy Fiume körül igen ritka. 1902-ben kaptam néhány szálát az «Ai Pioppi»-n kívül levő WHITEHEAD-villa előtt elterülő kis kavicsos helyen, 1903-ban e helyet bekerítették s a *Phleum*-nak nyoma sem volt. Budapesten ugyancsak BAÁN LAJOS assistens fedezte fel a spodiumgyár és Erzsébetfalva között elterülő gázos Dunaparton 1904-ben.

**Phleum graecum* B. H. Rendszerint keleti gabonával vándorló növény. BAÁN LAJOS a budapesti közvágóhid s a spodiumgyár között levő szemétkerakodó helyen 1904-ben talált egy tövet. Hazánkban új.

**Arena intermedia* LINDGR. A Lipótmező gázos helyein az *A. fatuá*-val.

Arena strigosa SCHREB. Az összekötő vasúti hid alatt a Dunaparton elterülő szemétkerakodó helyen egy sajátos alakja terem, melynek főizérketengelye kopasz, ilyen a nemzeti muzeum gyűjteményében is láttam Ercsi vidékéről, a hol néhai TAUSCHER GYULA szedte volt vetéseken. Ezen kopasztenegelyű alakot, melyről HACKEL tanár ezt írja: «mit ganz kahlen Aehrenaxe habe ich sie noch nicht gesehen»: gyűjteményemben *forma *glaberrima* HACKEL et M. («axi spicularum glaberrima») névvel jelöltem.

Vulpia Myuros (L.) Gm. Budapest körül meglehetősen elszaporodott, úgy a pesti oldalon, mint a budai hegység nyitabb belyein; az összekötő vasúti hid alatt az illői út mentén, a Dömörkapú felé, Szent-Endre s Pomáz völgyeiben, Szent-Ivánon.

Glyceria plicata FRIES. Bizonyára nem vendégünk, hanem

Flóránk benuszlóttje, melyet eddig nem vettek észre. A Rákos nedves helyein Kis-Pest felé¹⁾ (forma* *versicolor* HAUSK.) s egybeült. Verezegyháza mellett mocsaras helyt.

Hordeum Gussonianum PARL. Alföldünk székeséinek e jellemző gyomja («ürgefark», «ezigánybúza»), melyről a pestinegyei juhászok azt állítják, hogy a legelő állatban is kárt tesz, mert erdes szálkái az állatok szemét sértik, szintén meglehetősen elszaporodott a főváros körül. A Zügligetből s a keserűforrások körül már BORRÁS említi, mi a külső illói úton s a közbágyhid s Erzsébetfalva között levő szemétkerakodó helyen találtuk. A *hirtellum* alakot a tőlakkal vegyest. Érdekes, hogy Izbég mellett valódi **Hordeum maritimum* WITL. (teste HACKEL (!) t. i. az angol s nem a mediterrán szerzők *Hordeum maritimum*-ja terem. Ennek szőrös pelyvás alakját, a *H. pubescens* Guss.²⁾-ét is megtaláltuk Izbégen.

**Gaudinia fragilis* (L.) P. de B. Bizonyára keleti buzával vagy szalmával került hozzánk. Törökországban ugyanis gabona közti gyom. Az összekötő vasúti hid alatt elterülő szemétkerakodó helyen találta intézetünk gyűjtője KOCSIS ISTVÁN.

Pholurus pannonicus (HOST.) TRIN. A közbágyhid s Erzsébetfalva között levő szemétkerakodó helyen több más érdekes fűvel. p. o. a **Poa eragrostiformis* SCHUR, *Poa Langeana* REHB, **Agrostis flarida* SCHUR társaságában hatalmas példákban.

Budapesten. 1905 febr. hó 9-én.

Additamenta ad Floram bryologicam Istriae et Dalmatiae.

Irta: Prof. Franz Matouschek (Reichenberg).*

Von:

(Materia porro tractatur).

XXI. Musci a Dre A. de Degen, Fr. Kern aliisque in Istria collecti.

In saxosis umbrosis et calcareis supra pagum Rukavac prope Castua: *Scapania aspera* BERNET, *Frullania dilatata* (L.) DUM. ? et ♀, *Frullania tamarisci* (L.) DUM., *Madotheca platyphylla* (L.) DUM., *Lejeunea cavifolia* (EHRH.) LDBG., *Hymenostomum tortile* (SCHWGR.) BR. EUR. c. fr., *Weisia crispata* (BR. GERM.) JUR. c. fr., *Dicranum scoparium* (L.) HEDW. c. fr., *Fissidens tarifolius* (L.) HEDW., *Fissidens adiantoides* (L.) HEDW., *Didymodon cordatus* JUR. ♀ et cum bulbillis. *Tortella tortuosa* (L.) LFR. c. fr., *Dialytrichia Brébissoni* (BRID.) LFR. c. fr., *Schistidium apocarpum* (L.) BR. EUR. c. fr., *Tortula montana* (NEES) LDBG. c. fr., *Tortula muralis* (L.) HEDW. var. *obcordata* SCHIMP. c. fr., *Orthotrichum saxatile* SCHIMP. c. fr.

¹⁾ L. Degen: Term. Tud. Közl. 1901, 676.

²⁾ Ha t. i. GUSSENE növénye csakugyan a valódi *H. maritimum* WITL. et non auct. medit (= *H. italicum m*) szőrös alakja.

* Vide volum. II. 1903 Nr. 3, pag. 94–96; Nr. 5, pag. 157–161; Nr. 7, pag. 205–208.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1905

Band/Volume: [4](#)

Autor(en)/Author(s): Degen Árpád von

Artikel/Article: [Budapest Flórájának új vendégei s néhány réGINEK új termöhelye. Neue Ankömmlinge in der budapester Flora und neuere Standorte einiger Älterer. 21-24](#)